

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimiala
Helsingin sairaala

Kuntoutussuunnittelu ja
Apuvälinepalvelut

Toimintaterapeutti Salla Tahkolahti

Helsinki

Helsingin apuvälinepalvelupisteet

Laakson palvelupiste

Malmin palvelupiste

Laakson apuvälinepalvelupiste

- **Asiakasvastaanotto:**

Lääkärintäti 8 S, rakennus 4, 1 kerros, 00250 Helsinki
Asiakaspalvelupuhelin p. 09-310 47589 ma – pe klo 9 – 15

- **Ortoosivastaanotto:**

Lääkärintäti 8 S, rakennus 4, 1 kerros, 00250 Helsinki
Ajanvaraus fysioterapian ajanvarausnumerosta
p. 09-310 67000 ma – pe klo 9 – 15

- **Huolto ja apuvälineiden palautukset:**

Lääkärintäti 8 V, rakennus 4, pohjakerros, 00250 Helsinki
p. 09-310 46837 ma – pe klo 9 – 12

Aukiolo kesäaikana 1.6. – 31.8.18 ma – pe klo 8 – 16

Malmin apuvälinepalvelupiste

- **Asiakasvastaanotto ja apuvälineiden palautus:**
Talvelantie 6, rakennus 18, C-porras, 00700 Helsinki
Avoinna ma – pe klo 8 – 16
- Malmin palvelupisteessä ei ole ajanvaraustoimintaa
- Lainattavia apuvälineitä: päivittäisten toimintojen apuvälineet, kyynärsauvat ja kävelykepit, rollaattorit ja kuljetuskäyttöön tarkoitetut pyörätuolit

Kuntoutussuunnittelu

- Kuntoutussuunnittelijoilta saa neuvontaa ja ohjausta lääkinällisen kuntoutuksen palveluista ja niiden järjestämisestä. Näitä palveluita ovat esimerkiksi fysio-, lymfa-, toiminta- ja puheterapiat, neuropsykologinen kuntoutus, yksilölliset apuvälineet ja sopeutumisvalmennus.
- Terapiat ja pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitetut yksilölliset apuvälineet, mm. proteesit, ortopediset jalkineet, tukisukat, ortoosit ja peruukit, hankitaan ensimmäistä kertaa aina lääkärin tai terapeutin tekemän aloitteen perusteella.
- Edellä mainittuja apuvälineitä uusittaessa otetaan yhteyttä kuntoutussuunnittelijaan, uutta lääkärin tekemää aloitetta ei yleensä tarvita.

Apuvälinepalveluja koskeva laki ja asetus

Apuvälinepalvelut terveydenhuollossa

- Apuvälinepalvelut sisältyvät lääkinälliseen kuntoutukseen, josta säädetään Terveydenhuoltolain (1326/2010) 29§:ssä.
 - ”Kunnan on järjestettävä potilaan sairaanhoitoon liittyvä lääkinällinen kuntoutus. Lääkinälliseen kuntoutukseen kuuluu mm. Apuvälinepalvelut”
- Lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutuksesta on annettu Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1363/2010).

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutuksesta (19.11.2011) 1 §

- Luovutuksen edellytyksenä on sellainen lääketieteellisin perustein todettu sairaus, vamma tai kehitysviivästymä, joka heikentää potilaan toimintakykyä ja vaikeuttaa hänen itsenäistä selviytymistään.
- Apuvälineinä luovutettavien välineiden tarkoituksena on edistää potilaan kuntoutumista, tukea, ylläpitää tai parantaa toimintakykyä jokapäiväisissä toiminnoissa taikka ehkäistä toimintakyvyn heikentymistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutuksesta (19.11.2011) 2 §

- Apuvälineen tarve on arvioitava käyttäjälähtöisesti, oikea-aikaisesti ja yksilöllisesti.
- Arvioinnissa on huomioitava potilaan toimintakyky, elämäntilanne ja elinympäristön apuvälineen toimivuudelle asettamat vaatimukset.
- Apuvälineen valinta on tehtävä yhteisymmärryksessä potilaan kanssa ja tarvittaessa hänen laillisen edustajansa, läheisensä tai omaisensa kanssa.

Apuvälineitä järjestävät tahot

Vammaispalvelun järjestämisvastuulla

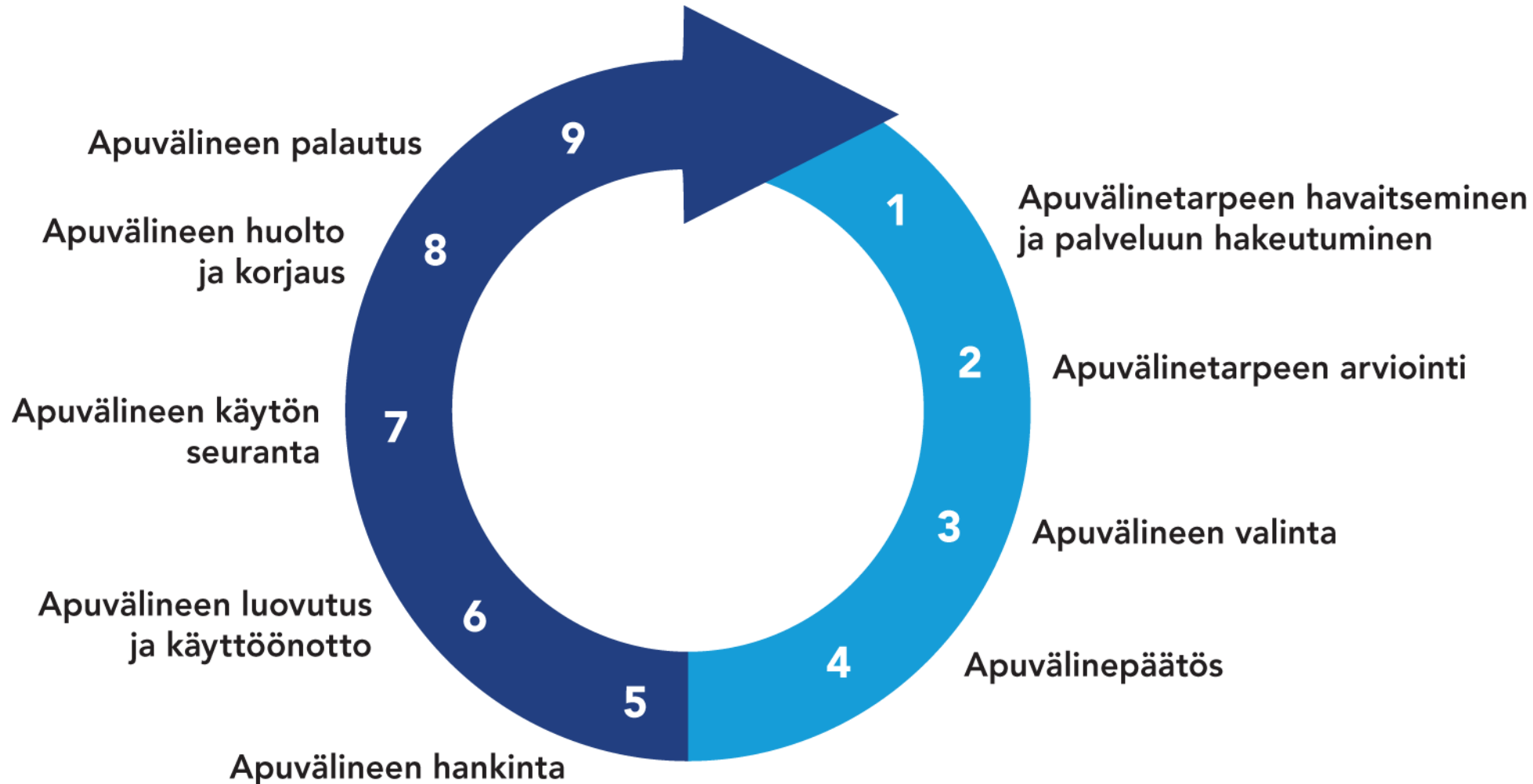
- Asunnonmuutostyöt
- Asuntoon kiinteästi asennettavat välineet ja laitteet
 - Sähköiset ovenavauslaitteet, porrashissit, rakenteisiin kiinnitettävät nostolaitteet, hälytyslaitteet ja muut vastaavat
- Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat koneet ja laitteet
 - muut kuin lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin kuuluvat

Erikoissairaanhoidon apuvälinepalvelut

- Perusterveydenhuolto arvioi tarpeen vaativimpien apuvälineiden käyttöönotolle ja ohjaa asiakkaita erikoissairaanhoidon apuvälinepalvelujen piiriin.
- HUS Apuvälinekeskuksesta lainataan lasten apuvälineitä ja sähkötoimisia apuvälineitä, kuten sähköpyörätuoleja ja kodeissa käytettäviä ympäristönhallintalaitteita.
- Erikoissairaanhoidon apuvälinepalvelu edellyttää lääkärin lähetettä.
- Näön ja kuulon kuntoutuksen apuvälineet ja hengitysapuvälineet järjestetään yleensä kyseisen erikoisalan vastuuyksiköiden kautta.
- Vaihtoehtoisiin kommunikointimenetelmiin (puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot) on erillisiä resurssikeskuksia, HUS:ssa Apuvälinekeskuksen Tietoteekki.

Apuvälinepalvelu- prosessi

Apuvälinepalveluprosessi

Apuvälinepalveluprosessi ja kuntoutuminen

- Kuntoutuminen on yksilön ja ympäristön välinen muutosprosessi, jonka tavoitteena on mielekäs ja sujuva arki.
- Kuntoutuminen on tavoitteellinen prosessi, jossa kuntoutuja on keskeisessä roolissa. Kyse on **kuntoutujan** prosessista, jossa *läheiset ovat voimavarojensa puitteissa tukemassa kuntoutumista arjessa.*
- Tarkoituksenmukainen apuväline on luonteva osa käyttäjänsä elämää. Apuväline mahdollistaa suoriutumisen erilaisista tehtävistä sekä helpottaa osallistumista elämän eri tilanteisiin.

Lähde: Salla Sipari, Metropolia ja Eija Haapala, Kela, 14.5.18 Läheisen ohjaus terapiatyössä sekä THL

Apuvälinepalveluprosessi

- Apuvälinepalveluprosessin kesto vaihtelee sen mukaan, millaisista asiakkaan tarpeista, apuvälineistä tai apuvälineen käyttöympäristöstä on kyse.
- Kyseessä voi olla koko eliniän jatkuva prosessi, jonka aikana apuvälinetarvetta ja apuvälineen käyttöä arvioidaan säännöllisin väliajoin.
- Apuvälinetarve vaihtelee toimintakyvyn, käyttöympäristön, sairauden etenemisen, sosiaalisten olosuhteiden mukaan.
- Apuvälineratkaisu ei ole välttämättä pysyvä ja muuttumaton!

Lähde: Apuvälinepalvelunimikkeistö

Apuvälinepalveluprosessi

- Tavallisimpia liikkumisen tai päivittäisten toimintojen apuvälineitä lainataan Laakson ja Malmin palvelupisteissä vuoronumeropalvelussa ilman ajanvarausta.
- Vaativampaa yksilöllistä toimintakyvyn arviointi ja valintaa edellyttävien apuvälineiden kohdalla asiakkaalle varataan vastaanottoaika. Apuvälinepalveluihin Laakson palvelupisteeseen. Ajanvaraus tapahtuu puhelinpalvelun kautta.
- Apuvälineiden huolto tapahtuu ajanvarauksella Laakson palvelupisteessä. Aika varataan huollon puhelinpalvelun kautta.
- Apuvälineitä voi palauttaa Laakson ja Malmin palvelupisteisiin ilman ajanvarausta.

Apuvälineiden käyttöympäristö

- Apuvälinepalveluista apuvälineitä *lainataan* kotona tai kodinomaisissa olosuhteissa asuville aikuisille (yli 16-vuotiaille) helsinkiläisille henkilökohtaiseen käyttöön.
- Apuvälinepalvelu on maksutonta. Asiakas on vastuussa tavanomaisin keinoin kuljetettavan apuvälineen kuljettamisesta ja siihen liittyvistä maksuista.
- Muuttaessa toiseen kuntaan, tarvittavat apuvälineet saa viedä mukanaan. Huoltovastuu siirtyy vastaanottavalle kunnalle, jonka omaisuudeksi apuvälineet siirtyvät..

Esimerkkejä lainattavista apuvälineistä

Esimerkkejä palvelupisteistä lainattavista apuvälineistä:

Liikkumisen ja siirtymisen apuvälineet

- kuljetuspyörätuolit
- liukulaudat
- kävelytelineet
- kyynärsauvat, kävelykepit

Esimerkkejä palvelupisteistä lainattavista apuvälineistä

Päivittäisten toimintojen apuvälineet

- suihkujakkarat ja -tuolit
- ammelaudat
- wc-korottajat
- wc-tuolit

Esimerkkejä palvelupisteistä lainattavista apuvälineistä

Asuntojen ja muiden tilojen varusteet ja lisälaitteet

- sängynjalankorottajat
- nousutuet
- korotustyyny
- tarttumapihdit

Esimerkkejä yksilöllisesti sovitettavista apuvälineistä

- yksilöllistä mitoitusta ja säätöä edellyttävät pyörätuolit
- nostolaitteet
- pyörälliset suihkut tuolit
- lepoasentoon säädettävät pyörätuolit

